

УДК 636.1.127.082

ВПЛИВ РІЗНОГО РІВНЯ КРОВНОСТІ НА ЯКІСНІ ПОКАЗНИКИ МОЛОДНЯКУ РОСІЙСЬКОЇ РИСИСТОЇ ПОРОДИ ЗА АМЕРИКАНСЬКОЮ СТАНДАРТБРЕДНОЮ ПОРОДОЮ

Рецензенти: канд. с.-г. наук Шабля В.П.; канд. с.-г. наук Хватов А.І.

О. Корнієнко*

Інститут тваринництва УААН

У статті наведена порівняльна характеристика якісних показників молодняку з різною часткою кровності за американською стандартбредною породою. Встановлено позитивний вплив підвищення кровності на жвавистість (на 4,2–4,7 с), переважно у віці 2 років, та скоростиглість коней. Із підвищенням кровності збільшується кількість коней високого жвавісного класу. Зниження висоти в холці, укорочення тулуба та зниження обхвату п'ястка при підвищенні кровності не виявлено, хоча децю знижується обхват грудей.

Ключові слова: жвавистість, молодняк, проміри, російська рисиста порода, скоростиглість, рівень кровності.

Для поліпшення роботоздатності російської рисистої породи (показників жвавості та скоростиглості) тривалий період використовували схрещування зі жвавішою й скоростиглішою американською стандартбредною породою. Вдале використання в 60-тих роках таких видатних плідників як Лоу Ганновер, Білл Ганновер сприяло отриманню великої кількості коней першого покоління. Подальше вдосконалення породи планувалося проводити, з використанням цих помісей у зворотних схрещуваннях із кращими представниками російської рисистої породи. Але, зворотні схрещування не приносили бажаного закріплення набутих ознак (жвавості та скоростиглості) від американських плідників, що спонукало проводити подальші повторні схрещування, які й приводили до отримання помісних тварин із кровністю на рівні II та навіть III поколінь [1].

Аналіз літературних даних [1-3] показав, що використання схрещування давало очікувані результати. Були встановлені нові рекорди. Тільки в Україні було виявлено більше 150 коней класу 2.05 і жвавіше [4] та біля 800 голів класу 2.10 і жвавіше [5]. Разом з тим, використання схрещування підвищувало рівень кровності в помісного молодняку за американською стандартбредною породою, що спричинило занепокоєння вчених. Дослідження деяких авторів показують [2], що в молодняку з кровністю 3/4 по американській породі спостерігався ряд недоліків екстер'єру. За типом та екстер'єром такий молодняк наближувався до американського рисака, втрачаючи запряжні форми та бажаний калібр. У нього часто відмічалась грубість, спущеність крупа, шаблюватість, сирість суглобів, спостерігалось зниження росту [2] що було небажано для російської рисистої породи. Переважна більшість робіт стосувалась невеликої кількості помісних тварин із кровністю 3/4 й лише мала прогностичний характер щодо показників жвавості, скоростиглості та росту коней, отриманих з більшою часткою кровності за американською стандартбредною породою.

Метою даної роботи було провести порівняльний аналіз основних селекційних показників (жвавості, скоростиглості, промірів) помісних тварин із

* Науковий керівник - кандидат с.-г. наук І.В. Ткачова

різним рівнем кровності за американською рисистою породою для встановлення його впливу на ці показники.

Матеріали і методи досліджень. Матеріалом досліджень були коні російської рисистої породи з різною часткою кровності за американською стандартбредною породою, які проходили випробування на іподромах України в період з 1995 по 2007 роки.

Для проведення аналізу жвавості були порівняні між собою показники жвавості коней у дво-, три-, чотирирічному віці та старшого віку (5 років і старше).

Для аналізу скоростиглості до уваги брали частку коней, які мали видатну жвавість для кожної вікової групи.

Так, для коней 2-річного віку цей показник жвавості становить 2.15 і жвавніше, для коней 3- и та 4-річного – відповідно 2.10 та 2.05, для коней старшого віку - 2.05 і жвавніше.

Характеристика розвитку робилась на основі показників 4 - х основних промірів: висота в холці, коса довжина тулуба, обхват грудей та п'ястка, у дво-, три-, чотирирічному та старшому віці, які порівнювались зі стандартом для цієї породи. Весь молодняк був розбитий на групи згідно з кровністю, які розташовані у таблицях у міру її збільшення. Частку кровності розраховували за формулою: $\frac{A+B}{2}$ де: А - кровність батька, В - кровність матері нащадка.

Результати досліджень. Оцінений молодняк переважно представлений помісними тваринами II покоління. Їх кількість від загальної становить 92 % (табл. 1). Решту 8 % становить помісний молодняк III покоління.

1. Характеристика жвавості молодняку ($M \pm m$)

Частка кровності за американською породою	Жвавість, хв. с							
	2 – х років		3 – х років		4 -х років		старшого віку	
	п	хв.с	п	хв.с	п	хв.с	п	хв.с
9/16	75	2.34,3±8,60*	73	2.16,8±4,04	51	2.11,3±2,50	16	2.06,7±1,80*
19/32	15	2.30,4±7,60	15	2.15,5±8,60	13	2.08,5±5,40	6	2.06,7±2,50
5/8	116	2.32,4±7,80	129	2.16,9±5,40	75	2.11,1±3,60*	17	2.04,8±2,10
21/32	21	2.30,9±10,11*	25	2.16,4±2,50	14	2.09,4±4,40	3	2.07,2±3,72
11/16	80	2.32,8±8,70	81	2.15,8±2,90	61	2.07,9±5,51*	19	2.06,3±2,40
3/4	122	2.32,1±9,11*	119	2.17,8±7,19*	95	2.10,1±4,14	20	2.05,9±2,40*
25/32	12	2.30,2±8,90	12	2.17,3±7,6	8	2.09,2±6,50	3	2.07,3±1,50
13/16	43	2.29,6±10,8*	47	2.12,3±12,8	30	2.08,5±2,50	8	2.06,8±4,50
7/8	25	2.30,1±9,80	25	2.16,9±6,58*	23	2.09,2±3,11	12	2.07,7±2,11
Середня по породі	465	2.31,4±8,45	469	2.17,0±6,95	321	2.10,5±2,48	83	2.06,4±4,56

Примітка. * - $p < 0,05$.

Встановлено, що більшою мірою підвищення кровності впливає на жвавість молодняку у віці 2-х років. Саме в цьому віці спостерігається поліпшення жвавості в групах по мірі підвищення кровності. Так, група із найменшою часткою кровності у віці 2-х років мала жвавість тихішу на 4,2 – 4,7 с, порівняно із молодняком із найвищою часткою кровності. Це можна пояснити скороспілістю стандартбредної породи, яка всі свої по - життєві рекорди встановлює переважно у віці 2-х, рідше 3-х років.

По інших вікових групах такої залежності не спостерігається. Групи із низьким рівнем кровності мають приблизно однакові показники жвавості, а деякі групи навіть вищу жвавість, ніж групи із кровністю на рівні III покоління. Виключенням є група із кровністю 13/16, яка має найвищий показник жвавості у віці 3 років.

Аналізуючи кількість виявлених коней із високою роботоздатністю (скоростиглість), можна констатувати, що підвищення кровності позитивно впливає на показник скоростиглості, особливо у віці 2 років (табл. 2).

2. Характеристика скоростиглості молодняку

Частка кровності за американською породою	Клас жвавості молодняку у віці											
	2 – х років		3 – х років				4 – х років				старшого віку	
	2.15	%	2.10	%	2.05	%	2.10	%	2.05	%	2.05	%
9/16	-	-	9	12,3	-	-	22	43,1	-	-	6	37,5
19/32	-	-	2	13,3	-	-	9	69,2	-	-	-	-
5/8	3	2,6	24	18,6	2	1,6	28	37,3	5	6,7	4	23,5
21/32	-	-	5	20	-	-	8	57,1	1	7,1	-	-
11/16	-	-	6	7,4	1	1,2	18	29,5	3	4,9	5	26,3
3/4	1	0,8	5	4,2	1	0,8	25	26,3	10	9,5	9	45
25/32	-	-	2	16,7	-	-	5	62,5	-	-	1	33,3
13/16	2	4,7	1	2,1	-	-	10	33,3	2	6,7	2	25
7/8	1	4	1	4	-	-	13	56,5	-	-	2	16,7

Так, у віці 2 років, у міру підвищення кровності з'являються коні класу жвавості 2.15 та вище, а у віці 3 та 4 років – 2.05 та вище.

Аналізуючи показники розвитку молодняку, істотного впливу на основні проміри кровності не встановлено. По мірі підвищення кровності по всіх вікових групах зниження висоти в холці, скороченості тулуба та зменшення обхвату п'ястка не спостерігалось. Значення основних промірів по всіх групах кровності задовольняють вимогам породи та навіть перевищують їх, у тому числі по групах із кровністю на рівні III покоління (табл.3). Слід зазначити, що тільки показники обхвату грудей трохи зменшувались у міру підвищення кровності у віці 3 - 4 років та у старшому віці. Так, обхват грудей молодняку у віці 3 років із кровністю 25/32 та 7/8 на 3,1 – 3,6 см був менший за показник цього ж проміру у молодняку із кровністю 5/8, 3/4 та 9/16.

Оцінка екстер'єру по всіх групах приблизно однакова. Отже, стосовно впливу кровності на екстер'єр говорити не доцільно. Хоча, якщо брати до уваги, що найнижчу оцінку за екстер'єр отримав молодняк із кровністю 25/32 та 13/16, можна зробити висновок, що із підвищенням кровності екстер'єр дещо погіршувався. З іншого боку, якщо порівняти оцінки за екстер'єр групи із найменшим рівнем кровності та із максимальним, то можна зробити зворотній висновок, адже група із кровністю 7/8 не набагато, але мала вищу оцінку за групу із кровністю 9/16. Отже, екстер'єр це більшою мірою питання селекції та технології вирощування молодняку. Щодо питання впливу кровності на екстер'єр, то переважно можна говорити лише про деякі особливості екстер'єру коней із різним рівнем кровності, але такі досліді тільки плануються провести.

3. Характеристика промірів молодняку

Кровність молодняку за американською рисистою породою	проміри, см								Оцінка екстер'єру, бал
	2 – х років		3 – х років		4 –х років		старшого віку		
	п	см	п	см	п	см	п	см	
9\16	75	159,9 – 160,2 – 170,2 – 19,7	73	160,2 – 160,6 – 178,4 – 19,9	51	158,4 – 161,7 – 181,8 – 20,2	16	160,1 – 162,5 – 183 – 19,9	7,10
19\32	15	154,4 – 151,3 – 171,9 – 19,6	15	156,3 – 156 – 175,7 – 19,75	13	159,2 – 160,7 – 179,9 - 19,8	6	161 – 162,5 – 180,5 - 20	7,15
5\8	116	156,5 – 158,2 – 191,6 – 19,6	129	159,3 – 162,8 – 180,1 – 19,9	75	163,2 – 166,9 – 176,6- 20,6	17	160,5 – 162,5 – 180,6 – 19,95	7,27
21\32	21	155,9 – 156 – 176,4 – 19,5	25	157 – 159,2 – 177,7 – 19,8	14	161,1 – 162,5 – 180,4 – 20,3	3	162,5 – 161,6- 181,9 – 20,4	7,11
11\16	80	157,2 – 156,7 – 174,6 – 19,8	81	159,5 – 160,3 – 178,7 – 19,8	61	159,7 – 158,8 – 177,2 – 19,7	19	160,2 – 160,8 – 179,5 - 20	7,14
3\4	122	157,9 – 160,9 – 179,7 – 19,9	119	158 – 160 – 179,8 - 20	95	162,3 – 164,3 – 183,4 – 20,3	20	159 – 161,9 – 181 – 19,8	7,15
25\32	12	156,9 – 161 – 174,9 – 19,7	12	159,7 – 160,5 -175,3 – 20,4	8	160,4 – 161,6 – 182,3 – 20,6	3	163 – 164,2 – 183,3 - 21	7,08
13\16	43	155,8 – 157,7 – 175,5 – 19,8	47	158,8 – 162,1 – 179,4 – 19,9	30	159 – 161,9 – 179,5 – 19,9	8	159,4 – 162 – 179,8 – 20,2	7,08
7\8	25	156,7 – 156,7 – 173,5 – 19,7	25	157,7- 159,8 – 176,5 – 19,8	23	159,9 – 160,4 – 180,2 - 20	12	163,7 – 165,3 – 183,9 – 20,75	7,13
Вимоги до породи	465	154-155-172-19,5	469	157-159-178-20	321	159-161-182-20	83	161-163-185-20,5	7,12

Примітка. Проміри молодняку коней подано у такій послідовності: 1 – висота в холці;
2 – довжина тулуба;
3 – обхват грудей;
4 – обхват п'ястка.

Висновки:

1. Підвищення кровності за жвавішою американською стандартбредною породою у молодняку російської рисистої породи позитивно впливає на жвавість, здебільшого у віці 2 років, та скоростиглість.

2. Встановлена тенденція зменшення обхвату грудей у помісного молодняку із кровністю 25/32 та 7/8 за американською стандартбредною породою. За іншими показниками промірів та екстер'єру у порівнювальних генотипів коней істотної різниці не виявлено.

Бібліографічний список

1. Дискуссия о резвом рысаке /К. Бочкарев // Коневодство и конный спорт. – 1985. - № 7. – С. 14 – 15.
- 2., Второй этап скрещивания /А.Фомин, В.Калашников // Коневодство и конный спорт. – 1977. - № 5. – С. 18 – 19.
3. Влияние импортных жеребцов на крупность и экстерьер потомства / А.Чубинидзе // Коневодство и конный спорт. – 1974. - № 10. – С. 34 – 35.
4. Каталог лошадей рысистых пород класса 2. 05 и резвее украинской селекции (Новиков А.А., Ткачева И.В., Гданская Е. В.) – Х., 2005. – 24с.
5. Каталог лошадей рысистых пород класса 2.10 и резвее украинской селекции (Новиков А.А., Ткачева И.В., Гданская Е. В.) – Х., 2005. – 69с.

ВЛИЯНИЕ РАЗНОГО УРОВНЯ КРОВНОСТИ ПО АМЕРИКАНСКОЙ СТАНДАРТБРЕДНОЙ ПОРОДЕ НА КАЧЕСТВЕННЫЕ ПОКАЗАТЕЛИ МОЛОДНЯКА РУССКОЙ РЫСИСТОЙ ПОРОДЫ

Корниенко А., Институт животноводства УААН

В статье представлена сравнительная характеристика качественных показателей молодняка русской рысистой породой с разным уровнем кровности по американской стандартбредной породе. Установлено, что повышение кровности позитивно влияет на резвость на 4,2-4,7с, особенно в возрасте 2 лет, а также на скороспелость. С повышением кровности увеличивается количество лошадей высокого резвостного класса. Уменьшения показателей высоты в холке, укороченности туловища и уменьшения обхвата пясти при повышении кровности не выявлено, хотя несколько уменьшается величина обхвата груди.

Ключевые слова: резвость, молодняк, промеры, русская рысистая порода, скороспелость, уровень кровности.

STANDARD-BRED HYBRID INDEX IMPACT ON QUALITATIVE CHARACTERISTICS OF RUSSIAN YOUNG TROTTER STOCK

Kornienko A.; Institute of animal science, UAAS

This article presents the comparative analysis data on qualitative characteristics of Russian young trotter stock subject to the various Standard-bred hybrid indices. Hybrid index increase proved to affect positively briskness & precocity in the two-years-old age. Hybrid index increase proved to up the horse number with the top briskness class type. Hybrid index increase proved not to affect withers height, body & metacarpus parameters. Breast size observed to be decreased.

Key words: briskness, young stock, measurement, Russian trotter breed, precocity, hybrid index.